

6. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка, 2008. 424 с.
7. Кибанов Л. Л. Управление персоналом организации. Отбор и оценка при найме, аттестации. Л. Л. Кибанов, И. Б. Дуракова. Москва. ИНФРА-М, 2008. 342 с.
8. Комаревцева, И.В. Психологические особенности профилактики синдрома эмоционального выгорания у педагогов системы специального образования. Дис. канд. психолог. Наук. И.В. Комаревцева. Ставрополь, 2014. 172 с.
9. Кудінова М. С. Концепт стресостійкості у сучасному психологічному дискурсі. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки. Випуск 6. Том 2. 2016. С. 48-53.

Мороз Наталія Вікторівна,
директор наукової бібліотеки,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

СЕРВІСИ ТА ТЕХНІЧНІ МОЖЛИВОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

В умовах трансформаційних змін соціального середовища постають нові виклики перед бібліотекою. Із середовища, яке фактично виконувало функцію книгосховища, вона перетворюється на сучасний інформаційно-просвітницький хаб. Багатоаспектні наукові напрацювання та практичний досвід щодо переформатування бібліотек засвідчують, що сучасна бібліотека повинна задовольняти зростаючі інформаційні потреби користувачів, відповідати новим умовам інформаційного суспільства та перетворюватися на сучасний соціокультурний простір [1, с. 26].

Особливого значення в цьому процесі набувають наукові бібліотеки, які діють на базі закладів вищої освіти. Розгалуженим комплексом відділів та секторів, які надають читачам різноманітні бібліотечні послуги є Наукова бібліотека Національного університету «Чернігівська політехніка» [3]. Багатство фонду, широкий доступ до інтернет-ресурсів і розвинуте дистанційне індивідуальне інформаційне обслуговування – три головні чинники, які зміцнюють життєздатність бібліотеки ЗВО в сучасних умовах.

В нашій розвідці ставимо мету проаналізувати новітні тенденції у розвитку Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка», які сприяють інноваційним процесам у закладі вищої освіти.

В організації роботи НБ НУ «Чернігівська політехніка» можна виділити три основні принципи, які визначають інноваційність її роботи:

- 1 – системний підхід,
- 2 – доступність та відкритість для користувачів,
- 3 – широке застосування електронно-інформаційних ресурсів.

Системний підхід застосовується в усіх напрямках діяльності бібліотеки. Але, перш за все, слід відзначити його використання до оновлення

бібліотечного фонду, адже навіть оновлена інноваційна бібліотека, все ж зберігає своє першопочаткове призначення. План комплектування на рік включає аналіз книгозабезпеченості за галузями, які відповідають навчальним планам університету. Відбувається щомісячний огляд нових видань за каталогами видавництв, їх аналіз та перевірка забезпечення дисципліни у ЕК. Здійснюється підбір літератури викладачам, виявлення малозабезпечених дисциплін, пошук відповідних посібників у видавництві.

Доступність – це, мабуть, ключова ознака сучасної бібліотеки. Стосується вона усіх категорій читачів. Але в закладі вищої освіти особливого значення доступність набуває для студентів – здобувачів вищої освіти. Для того, щоб скористатися послугами бібліотеки студенту достатньо мати студентський квиток. Зазначимо, що бібліотека працює і для сторонніх читачів в читальних залах за наявності документу, що посвідчує особу. Читальні зали забезпечені бездротовим доступом до мережі Інтернет. Всі ресурси бібліотеки доступні через сайт бібліотеки.

Університет має власний Редакційно-видавничий відділ. Здійснюємо видання навчальних посібників, методичних видань, матеріали конференцій, наукових журналів університету за умови затвердження вченою радою університету до друку. Бібліотека підтримує публікаційні послуги Library Publishing Services, консультації з питань авторського права, аудит видань щодо включення до міжнародних наукометричних БД Scopus та Web of Science.

Повсюдна цифровізація всіх сфер суспільного життя та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій робить діяльність бібліотек більш динамічною, доступною для значної кількості користувачів, як реальних, так і потенційних, відкриває можливості для подальшого розвитку. Це зумовило появу в діяльності сучасних бібліотек нових функцій та трансформацію традиційних [2, с. 39].

В діяльності нашої бібліотеки акцент робиться на відкритому доступі та відкритих ресурсах через цифровізацію. Ресурси бібліотеки знаходяться у відкритому доступі за винятком дисертацій, які доступні за умови авторизації, та передплачених ресурсів, які знаходяться у мережі of-line університету, – понад п'ять тисяч назв підручників, навчальних посібників, періодичних видань, які захищені авторським правом. Автори дають дозвіл на розміщення в електронному архіві, та відповідно присвоєння сайтам (електронним ресурсам), які підтримує бібліотека надаються ліцензії Creative Commons із зазначенням авторства. Бібліотекою library2.stu.cn.ua підтримуються понад 10 електронних інформаційних ресурсів, в тому числі й у соціальних мережах.

Електронний архів НУ «Чернігівська політехніка» IRChNUT працює на базі платформи DSpace та розпочав свою роботу з 2015 року. На 15 вересня 2021 року електронний архів містить 13 398 повних текстів документів (загальна кількість документів, яка розподілена у колекціях складає 17 172 документів): 507 дисертацій та авторефератів дисертацій, 2 218 матеріалів конференцій, 110 монографій, 1 880 навчально-методичних видань, 1 411 кваліфікаційних випускних роботах здобувачів вищої освіти, 4 316 статей у періодичних виданнях Національного університету «Чернігівська політехніка».

Важливим електронним ресурсом також є електронна бібліотека, яка відкрита в локальній мережі НУ «Чернігівська політехніка», де є 5 110 повнотекстових документів (підручників, навчальних посібників, монографій, методичних посібників).

На підтримку Відкритого українського індексу цитування (Open Ukrainian Citation Index) з 2017 року Університетом підписано договір з агенцією CrossRef. Цифрові ідентифікатори DOI сьогодні надаємо 4 науковим журналам університету.

З 2017 р. в НУ «Чернігівська політехніка» відкрито доступ до наукометричних баз даних SCOPUS, з 2018 року з БД SCOPUS та Web of Science. Доступ здійснюється з локальної мережі університету. Завершена робота над таблицею сайту бібліотеки у Google Scholar, ORCID, Scopus, Web of Science, ResearcherID (Publons), Науковці України, IRChNUT. Бібліотекою проводиться просвітницька робота, зокрема, у форматі семінарів, щодо пошуку наукової інформації в національних та міжнародних наукових базах даних, як опублікуватися у виданні, що індексується Web of Science, створення профілів науковця та його редагування та інше.

В читальних залах бібліотеки облаштовані вільний Wi-Fi, ПК з доступом до передплачених повнотекстових видань (електронний каталог, реєстр періодики, електронний архів університету). Також в читальних залах є м'які меблі (дивани, крісла) для комфортних умов навчання та відпочинку. В читальних залах надаються консультації щодо користування електронними ресурсами або БД бібліотеки.

Співробітники Інформаційно-бібліографічного відділу робить підбір літератури читачам з фондів бібліотеки за тематикою індивідуальних завдань та кваліфікаційних робіт. За умови віддаленого доступу на сайті бібліотеки надані контакти співробітників бібліотеки за напрямками роботи (відділ обслуговування, інформаційно-бібліографічний відділ, відділ комплектування та наукової обробки літератури та інше.) Розроблено навігатор по бібліотеці, який розміщено на сайті бібліотеки.

При бібліотеці діє Інформаційний цент запобігання та виявлення плагіату. Нормативна документація щодо цього відображена на основному сайті університету та на сайті бібліотеки в розділі «Академічна доброчесність».

Семінари для здобувачів вищої освіти з питань академічної доброчесності Інформаційно-бібліографічним відділом бібліотеки проводяться починаючи з 1 курсу: правила опису використаних джерел, правила посилання на літературу, яку студенти використовують в індивідуальних завданнях та кваліфікаційних роботах. На сайті бібліотеки в розділі «На допомогу науковцю – Академічна доброчесність» представлені презентації з семінарів, які проводить бібліотека.

Таким чином, Наукова бібліотека Національного університету «Чернігівська політехніка» є важливим інформаційним і культурним центром, який забезпечує бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування навчального, наукового та виховного процесів університету і сприяє інноваційним процесам в освітньому середовищі.

Список використаних джерел

1. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Бібліотека як соціокультурний публічний простір: трансформаційні зміни. /Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. № 4. С. 24–31 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/bdi/article/view/227084>
2. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. /Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. № 3. С. 38–44 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/bdi/article/view/244715>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс]. // http://library2.stu.cn.ua/pro_biblioteku/
4. IRChNUT Електронний архів Національного університету «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс]. // <http://ir.stu.cn.ua>
5. БІБЛІОМЕТРИЧНІ ТА ПУБЛІКАЦІЙНІ ПРОФІЛІ НАУКОВЦІВ УНІВЕРСИТЕТУ [Електронний ресурс]. // http://library2.stu.cn.ua/na_dopomogu_naukovcyu/bibliometrika_ukrainskoi_nauki/
6. Культура цитування в наукових публікаціях. Самоцитування [презентація] / уклад. Н. В. Мороз. – Чернігів : Наукова бібліотека НУ "Чернігівська політехніка", 2021. – Електрон. дані (1 відеофайл PowerPoint) [Електронний ресурс]. // <http://ir.stu.cn.ua/123456789/21812>
7. Порядок перевірки індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти на академічний плагіат у Національному університеті "Чернігівська політехніка" [Електронний ресурс]. // <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/poryadok-provedennya-perevirky-kvalifikacijnyh-robit-ta-individualnyh-zavdan-nova-redakciya.pdf>

Наконечна Ольга Павлівна,

доктор філософських наук, професор,

Національний університет водного господарства та природокористування,

м. Рівне, Україна

ЖИТТЄВИЙ СВІТ ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Динамізм сучасних світових трансформацій охоплює всі країни, долучає до їх здійснення кожен людину як творця культури і самої себе. Одним із методологічних принципів аналізу залишається концепт життєвого світу як світу культури, як світу людини, її життєтворчості. Тяглість дослідження інтерсуб'єктивності, онтичного і онтологічного вимірів людського буття від Гусерля і до сучасних дослідників, виявляє нові виміри життєвого світу як концепту і практичного механізму для розуміння процесів трансформації суспільства і людини, та певної методології такого аналізу. Людина, народжуючись, як пілігрим, який має здійснити свою подорож, знайти, витворити власну дорогу, формуючи себе і світ.

Життєвий світ задає можливі перспективи будь-яких видів культуротворчої діяльності і тому має розглядатися не тільки як універсум наявного стану світу і людських практик, а й як трансцендентальний горизонт всякого сенсу. Тож власний життєвий світ особи формується через синергію